

Forsiden Nyheder **Elever, der får modersmålsundervisning, klarer sig bedre i skolen**

Nyhed

Tir. 9. dec. 2008 08:15

Elever, der får modersmålsundervisning, klarer sig bedre i skolen

Af: Karen Ravn

De tosprogede svenske skoleelever, som tager imod tilbudet om modersmålsundervisning i skolen, får i gennemsnit højere karakterer end elever med svensk baggrund, viser en splinterny rapport fra den svenske myndighed Skolverket.

De elever, der har fået modersmålsundervisning, får i gennemsnit de højeste afgangskarakterer, 220 såkaldte meritværdi-point. Det gælder helt generelt for gruppen, der har taget imod tilbudet om modersmålsundervisning, *men ikke har fået undervisning i svensk som andetsprog* uanset familiebaggrund, køn og oprindelsesland. Elever med svensk baggrund i snit har fået 208 point, og udenlandske elever der har haft svensk som andetsprog har i gennemsnit fået 180 point. Elever, der har fået både svensk som andetsprog og modersmålsundervisning - og det gælder to tredjedele af indvandrerelevere og halvdelen af andengenerationselevere - har en gennemsnitsværdi på 190 point.

Rapportens forfattere vurderer, at eftersom modersmålsundervisningen er et tilbud om ekstra undervisning efter skoletid, kan en del af forklaringen på de højere karakterer være, at disse børn har en højere studiemotivation. Men de tror ikke på, at motivationen som eneste faktor skulle kunne resultere i så meget højere karakterer i 16 forskellige fag sammenlignet med elever, der ikke har fået modersmålsundervisning. Derimod vurderer de, at elevernes og forældrenes motivation kan forstærke den positive effekt af gode kundskaber på modersmålet på elevernes evne til at lære andre sprog og fag.

Tilsyneladende er det især andengenerationsindvandrerne, der profiterer af modersmålsundervisningen. Og det passer fint ud fra et sprogforskningmæssigt synspunkt, hedder det i rapporten. Dels har både tidligere svenske og amerikanske undersøgelser vist tilsvarende resultater, dels kan man forestille sig, at andengenerationsindvandrede elever har en svagere forankring i deres modersmål end elever født i udlandet, så undervisningen kommer til at spille en større rolle.

Også for elever, som ikke normalt ikke regnes for at have udenlandsk baggrund, nemlig børn, der har en mor eller far fra et andet land, viser tallene en positiv karaktereffekt af at deltage i modersmålsundervisningen.

Fordi tallene dels viser en mulig positiv effekt på elevernes skolegang i det hele taget, og samtidig viser, at modersmålsundervisningen foregår meget isoleret fra skolens øvrige fag, så anbefaler forfatterne, at modersmålsundervisningen styrkes som en del af grundskolen.

Kun børn fra EU og Norden har krav på modersmålsundervisning

Kun 5.000 af Danmarks cirka 70.000 tosprogede skoleelever modtager i dag modersmålsundervisning. Siden 2002 har kommunerne kun haft pligt til at tilbyde modersmålsundervisning til børn, der stammer fra EU, Norge, Island, Liechtenstein, Færøerne og Grønland.

Lovgivningen er diskriminerende, mener Bergthóra S. Kristjánsdóttir, der forsker i undervisning af tosprogede elever på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole. Den

gør forskel på børn, der stammer fra Europa, og børn, som kommer fra resten af verden, siger hun.

Hun og forskerkollegaen Lene Timm hævder, at diskriminationen i lovgivningen smitter af på hele skoleverdenen. Resultatet er, at de tosprogede elever

behandles som sorte, mens resten er hvide, siger de. Det kan man læse meget mere om i det nummer af månedsmagasinet *Undervisere*, som offentliggøres på nettet i eftermiddag og udkommer til medlemmerne af Danmarks Lærerforening på fredag.

Udskrift fra *Fagbladet Folkeskolens / Månedsmagasinet Underviseres* netmedier

<http://www.folkeskolen.dk> <http://www.undervisere.dk>
<http://www.ernaeringog sundhed.dk> <http://www.specialpaedagogik.dk>

Skolverket

PRESSMEDDELANDE 27 november 2008

Bättre studieresultat för elever som deltar i modersmålsundervisning

Närmare en femtedel, ca 155 000, av landets grundskoleelever har ett annat modersmål än svenska. Kvalitén och synen på undervisningen för elever med annat modersmål varierar stort mellan olika skolor. Samtidigt visar Skolverkets nya utvärderingsstudie att elever som deltar i modersmålsundervisning når bättre studieresultat än genomsnittet. Sambandet är tydligt men undervisningen är frivillig och elevers motivation kan till viss del påverka resultaten.

En bristande likvärdighet

Generellt är skolor med en högre andel elever med utländsk bakgrund och en högre andel utlandsfödda och nyanlända elever mer medvetna i frågor som gäller elever med annat modersmål. På denna typ av skolor erbjuds också elever med annat modersmål i högre utsträckning olika särskilt riktade undervisningsinsatser, t.ex. studiehandledning på modersmål. Det handlar också om lärare, och inte minst skolledningens, kompetens i mångfaldsfrågor och flerspråkighet. Skolorna med låg andel elever med utländsk bakgrund ser inte alltid ett behov av att särskilt uppmärksamma dessa elevers skolsituation. Det visar Skolverkets studie "Med annat modersmål - elever i grundskolan och skolans verksamhet".

Bör ämnet svenska som andraspråk ifrågasättas?

Undervisningen i svenska som andraspråk bedrivs till övervägande del i studiens skolor som en stödundervisning, som extratimmar till undervisningen i svenska. Den varken organiseras eller betraktas som ett likvärdigt alternativ till ämnet svenska. Till stor del riktas undervisningen till gruppen svagpresterande elever. Bland andragenerationsinvandrade elever är det framför allt de från lågutbildade familjer med svag position på arbetsmarknaden som deltar. Ämnet har generellt en låg status och det är inte ovanligt att både elever och föräldrar är tveksamma till att eleven ska delta i undervisningen. Sammantaget visar studien en bild av undervisningen i svenska som andraspråk som är långt från de intentioner som finns uttryckt i olika måldokument. Frågan bör nu ställas om svenska som andraspråk egentligen är berättigat som ämne, alternativt, vad som egentligen ska till för att svenska som andraspråk ska fungera som självständigt ämne, i enlighet med grundskoleförordningens reglering och ämnets kursplan.

Stärk modersmålsundervisningen

Modersmålsundervisningen framträder i studien som en i hög grad marginaliserad verksamhet inom skolan. Huvudansvar för verksamheten ligger i flertalet fall på kommunen, vilket kan betyda att skolan har en bristande insyn i verksamheten. När elever inte kan erbjudas undervisning handlar det ofta om för få elever eller brist på lärare. Att elever inte vill eller kan delta handlar ofta om att undervisningen bedrivs efter skoltid. Samtidigt visar Skolverkets utvärderingsstudie på ett tydligt

samband: elever som deltar i modersmålsundervisning presterar bättre i skolan överlag. Exempel när gruppen ett högre genomsnittligt meritvärde (220 p) än gruppen elever med svensk bakgrund (208 p). Detta gäller generellt för elever som har deltagit i modersmålsundervisningen, oavsett familjebakgrund, kön, eller migrationsbakgrund. Eftersom undervisningen är frivillig skulle dock det höga meritvärdet för gruppen, åtminstone till någon del, kunna handla om studiemotivation. Sammantaget pekar studiens resultat på ett i det närmaste motsatt förhållande - å ena sidan en marginaliserad undervisning och å andra sidan en möjlig positiv effekt av att delta i undervisningen. Det motiverar att modersmålsundervisningen stärks i grundskolan.

För frågor kontakta:

Eva Wirén, undervisningsråd
08-52733262 eller 0733-773262

Skolverket | 106 20 Stockholm | Besöksadress: Alströmergatan 12 |
Telefon: 08-527 332 00 | Fax: 08-24 44 20 | E-post: skolverket@skolverket.se